Dukkana Keessaa Ifatti-lakk.1

Description

Jireenya keessatti namni hunduu dukkana keessaa bahuun jireenya ifaa fi gammachuu jiraachu barbaada. Namoota kanniin keessaa aktarii fi artistii beekkamaa Morooko â€œSaâ€™iid az-Zayyaani â€œ kan jedhamuudha. Seenaa kana kan ani asitti isiniif dhiyeessuf nama ifa dhabee akkamitti akka ifa argatu, nama dhiphinna keessa jiraatu akkamitti dhiphinna keessaa akka bahuuf karaa itti agarsiisufi. Kanaafu, isin na hordofuuf qophiidhaa? Seenaan nama gammachiisa, nama barsiisa, fakkeenya namaaf taâ€™a, malaa fi furmaata namatti akeeka. Haa jalqabnuâ€¦

Tawbaa aktarii fi Artistii Morooko beekkamaa duraanii Saâ€™iid az-Zayyaani
Ummul Quraa Makkaa keessatti jiâ€™a Ramadaanaa guyyoota kurnan dhumaa keessatti yeroo duraa Aktarii fi artistii kan ture, amma immoo daaâ€™i kan taâ€™ee Saâ€™iid az-Zayyaani akkamitti akka gara Rabbii fi karaa qajeelatti deebiâ€™e akkana jechuun nuuf odeessa:

Manneen Muslimootaa keessaa mana tokkotti guddadhe. Yommuu umrii gaheessummaa gahu, akkuma dargaggoonni wanta guddaa tokkoof hawwan anillee nan hawwe. Wanti ani hawwes ija tiyya fuunduratti wantoota lama garmalee barbaachisoo taâ€™aniidha. Isaaniis: Beekkamtii fi qabeenya. Gammachuu argachuuf karaa kaminiyyuu haa taâ€™uu garmalee nan carraaqaa ture.

Jalqaba umrii kiyyaatti tamsaasa raadiyoo fi televizhinii Morokootin wal qunname. Barreefama gabaabaa sagantaalee wal qabsiisu dhiyeessu keessatti hirmaadhe. Ergasii gara fuunduraatti dursuun sagantaa mataa ofii dandaâ€™e dhiyeessu dandaâ€™eera. Kanuma keessa fiildi kana irratti muxannoo kuufadhe. Ergasii gara TV qajeeluun hanga sadarkaa olâ€™aanaa gahuun [oduu ykn sagantaa] dursa kan dhiyeesu ana taâ€™uutti suuta suutan tarkaanfadhe. Oduu kan tamsaasu, sagantaa dargaggoota kan dhiyeessu taâ€™uu dandaâ€™eera. Beekkamtin kiyya kan eenyullee nan hin dursine babalâ€™achuu eegale. Maqaan kiyya arrabaa hundarraa dubbatama, sagaleen kiyya mana hunda keessatti dhagahama.

Beekkamtii kana hunda haa argadhuyyuu malee ani garuu gammachuu hin qabu. Laphee (qoma) kiyya keessatti dhiphinni cimaan natti dhagahama. Nafsee tiyya keessatti ni jedhe, â€˜Tarii sirba keessatti gammachuu argachuu dandaâ€™a.â€• Beekkamtiin kiyya kan tamsaasa Radiyoo fi Tv, saganta televizhinii tokko keessatti sirba gabaaba akka dhiyeessu na gargaare jira. Sirbi kuni addunyaa sirbaa keessa akka seenu jalqaba taâ€™e.

Addunyaa sirbaa keessa nan seene. Fiildii kanaan beekamtii guddaa argachuu dandaâ€™eera. Kaasettiin lakkoofsa baayâ€™een kumatamatti lakkaawamu sagalee kiyyaan waraabamee gabayaa irra oole.

Kana hunda haa argadhuyyuu malee gidramuu fi daraaraan natti dhagahamu itti fufe. Nuffii fi lapheen koo dhiphachuun natti dhagahama. Dhugumatti Rabbiin dhugaa dubbatee jira yommuu akkana jedhu:

فَمَن يُرِدِ ٱللَّهُ أَن يَهْدِيَهُۥ يَشْرَحْ صَدْرَهُۥ لِلْإِسْلَٰمِ ۖ وَمَن يُرِدْ أَن
يُضِلَّهُۥ يَجْعَلْ صَدْرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِى ٱلسَّمَآءِ ۚ
كَذَٰلِكَ يَجْعَلُ ٱللَّهُ ٱلرِّجْسَ عَلَى ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾

â€œ**Rabbiin nama qajeelchu fedhe qoma isaa Islaamaaf balâ€™isa. Nama jallisu fedhe immoo qoma isaa dhiphaa fi sunturaa akka waan samii keessa ol koruu (ol bahuu) taasisa. Akka kanatti Rabbiin adabbii warra hin amanne irra godha.**â€• Suuratu Al-Anâ€™am 6:125

Nafsee tiyya keessatti ni jedhe: dhugumatti warri gammachuu qabu aktaroota (warra filmii hojjatuudha). Kanaafu, gammachuu kana keessatti isaan waliin hirmaachu qaba. Gara aktarummaa qajeelun sadarkaa tokkoffaa irra taâ€™uu dandaâ€™eera. Hojii hojjadhu hunda keessatti gahee gootummaa kan taphadhu malee wanta biraa hin taâ€™u. Dhugaani fi osoo daangaa hin darbin magaalaa kiyya keessatti nama addaa taâ€™e. Konkolataa garmalee qaalii fi nama ajaaâ€™ibsiiftu malee hin yaabbadhu. Uffata qaali malee hin uffadhu. Hawaasa keessatti sadarkaan kiyya olkaâ€™e. Hiriyyoonni kiyya namoota gurguddoo abbooti aangoo fi kan biroo irraa taâ€™aniidha. Gamoo tokko irraa gamoo biraatti darba ture. Akka waan abbaa gamoo kanaa taâ€™ee balballi naaf banama.

Garuu kuni hundii haa jiraatuyyu malee gammachuu barbaadu argachuu hin dandeenye. Guyyoota keessaa guyyaa tokko gaazexessan tokko gaafii fi deebii na waliin taasise. Gaafiwwan natti dhiyeesse keessaa gaafin kuni achi keessatti argama: Aktarii fi artisti Saâ€™iid az-Zayyaanâ€¦ akka tasaa taâ€™ee maqaan kee jireenya keetin wal simataâ€¦ maqaan kee â€˜Saâ€™iid (nama gammachuu qabuu)dha. Kana ilaalchisee maal jettaa?â€•

Deebiniis kana ture:
Wanti atii fi namoonni biroo itti amanan sirrii miti. Ani jireenya kiyya keessatti nama gammachuu qabuu miti (lastu saâ€™iidan). Haqiiqadhaan (dhugumaan) maqaan kiyya hirâ€™uu taâ€™uu isaa itti fufee jira. Qubeewwan sadii irraa ijaarrame. Isaanis: siin (Ø³), ayn (Ø¹) fi yaa (ÙŠ) [walitti yommuu finnuu] saâ€™aa Ø³Ø¹ÙŠ carraaquu ykn garmalee hojjachuu taâ€™a. Ani carraaqu hin dhaabne. Akka maqaa fi gammachuun kiyya guuttamuf qubee dhumaa barbaadaa jira. Sunis qubee daal (Ø¯). Hanga ammaa gammachuu kana hin arganne. Yommuu argadhu si beeksisa.

Ani osoo fiixe beekkamtii fi badhaadhinna keessa jiruu qunnamtiin kuni na waliin taasifameâ€¦ guyyoonni, jiâ€™oonni fi waggooni darban. Obboleessi kiyya umriin na caalu gara Beeljiyeem godaane. Inni namuma aadaa (common person (taraa saw)) kan tureedha. Garuu dirqamoota bahuu fi gadi dhaabbannaan na caalaa ture. Beeljiyeem keessatti daaâ€™iwwan (namoota gara Islaama waamantu) ture. Sababa isaanitiin keessi isaa tuqamuun harka isaanii irratti gara Rabbii deebiâ€™e.

Obbolessa kiyya daawâ€™achuu fi achumaan biyyoota addunyaa irra naannaâ€™uuf gara Beeljiyeem deemu yaade. Gara Beeljiyeem ni deeme, obboleessa kiyya achi jiruunis wal qunname. Garuu amalli isaa jijjiramee fi jiruun isaa kan duraa irraa garagara taâ€™ee arge. Wanti kana caale immoo gammachuu

mana fi jireenya isaa keessatti tamsaâ€™uu fi ifuudha. Wanta argeen keessi kiyya ni tuqame. Dabalataanis walitti dhufeenya dargaggoota Muslimaa magaalaa tanaa walitti hidhuunis keessi kiyya ni tuqame. Hammachuun na qeebalan (harka fuudhan). Baga dhuftee bareedan na simatan. Teesummaa fi walitti dhufeenya hawaasummaa isaanii irratti akka argamu na affeeran.

Affeerraa nan fudhe. Osoo isaan waliin taaâ€™u miirri addaa natti dhagahame. Gammachuu guddaa na uwwisu duraan natti dhagahamee hin beekne natti dhagahame. Akkuma guyyaan darbuun hayyamaa jireenyaa nan dheerafadhe gammachuun ani duraan garmalee barbaadaa ture akka itti fufuf.

Haala kanaan warroota filatamoo kanniin waliin gammachuun guyyaa guyyaan naaf dabalamuu itti fufe. Hanga lapheen tiyya nuura (ifa) imaanatiin guuttamtutti dhiphinni, gaddi fi dararaan guyyaa guyyaan wal diigaa adeeman. Karaa gara Rabbitti nama geessu erga irraa jalladhe booda nan bareâ€¦ battaluma kanatti gammachuun meeshaa addunyaa baddu tana keessa akka hin jirre nan hubadhe. Dhugumatti, gammachuun Rabbiif ajajamu keessa jira. Rabbiin (Azza wa Jalla) ni jedha:

مَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُۥ
حَيَوٰةً طَيِّبَةً ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا۟
يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

â€œ**Dhiiras taâ€™ii dubartii irraa nama muâ€™mina (dhugaan kan amane) taâ€™ee dalagaa gaarii hojjate, dhugumatti jireenyaa gaarii isa jiraachifna. Mindaa isaaniis irra gaarii waan isaan dalagaa turanitiin isaan mindeessina.**â€• (suuratu An-Nahl 16:97)
(Namni dhugaan harkaana (utubaalee) imaanatti amanee fi hojii gaggaarii hojjate, addunyaa keessatti qalbiin isaa tasgabbooftu fi nafseen isaa qabbanoofti taati. Jeequmsi qalbii isaatirraa ni kaâ€™a. Akkasumas,bakka inni hin yaanne irraa rizqii (soorata) gaarii fi halaalaa Rabbiin ni soora. Aakhirattis hojii gaggaarii hojjataa turan irratti hundaaâ€™un mindaa gaarii Rabbiin kennaaf. Jannata keessatti wanta ijji hin argine, gurri hin dhageenya fi sammuu namaa hin qaxxaamurre argatu.)

Gara Saâ€™iid yommuu deebinu akkana jedha: hayyama jireenyaa waggaa lamaa oliif obboleessa kiyya biratti nan dheeresse. Gaazexeessaa yeroo darbee gaafii na gaafateef xalayaa nan erge. Akkana jedheen: yaa obboleessooâ€¦ dura taaâ€™aa gulaalli gaazexaa kan taateâ€¦.

Nageenyi fi rahmanni Rabbii sirratti haa jiraatuâ€¦ gaafii waaâ€™ee gammachuu kiyyaa ilaalchise na gaafatte si yaadachisuu barbaada. Gaafin sunis jiâ€™aâ€¦ guyyaaâ€¦ [keessa taasifame]. Deebii armaan gadii deebise:â€¦. Yommuu qubee daal argadhu akka si beeksisu waadaa siif gale. Yeroo ammaa kanatti qubee daal maqaa kiyya guutu amantii fi daawâ€™aa (gara Islaamatti waamu) keessatti argachuu kootiif gammachuu fi kabajni natti dhagahama. Amma saâ€™iida dhugaa (nama dhugaan gammachuu argatu) taâ€™ee jira.

Oduun namoota keessa facaâ€™e. Diinni Islaama fi munaafiqonni oduu sobaa natti diruu (natti maxxansuu) jalqaban. Shakkiin na arrabsu. Isaan keessaa kan akkana jedhetu jira: Ameerikaaf ykn Ruusiyaaf ergamtuu ykn bakka buâ€™aa taâ€™ee jiraâ€¦ fi kkf. Jette jettee (oduu sobaa) yommuu dhagahu yeroo hundaa wanta Nabiyyoonni, Ergamtoonni Rabbii, daaâ€™iwwan seenaa keessatti dabarsan yaadadha. Keessattu hangafni isaanii Nabiyyanaa Muhammad (SAW) fi sahaabonni isaanii (radiyallahu anhum) dabarsan nan yaadadha. Kuni gadi dhaabbannaa, imaana fi yaaqina naaf dabale. Yeroo hundaa akkana jechuun Rabbiin kadha:

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً ۚ إِنَّكَ أَنتَ
الْوَهَّابُ ﴿٨﴾

â€œ**Gooftaa keenya! Erga nu qajeelchite booda qalbii teenya [dhugaa irraa] hin jallisin. Si biraas rahmata nuuf kenni. Dhugumatti, Ati akkaan Kennaadha**.â€• (Suuratu Ali-Imraan 3:8)

Madda: qasasu tawaabin Fuula 8-10, barreefamni gabaaban kuni saaid.net irraa buufame.

Date Created
March 14, 2018
Author
admin